

Takhle to začalo v Řecku. A ti tehdy byli na tom mnohem lépe. Temné proroctví české ekonomky

- CZ24 News | 22. května 2023

ČESKO: Začínáme doplácet na nezřízené rozhazování a žít si nad poměry, vydali jsme se řeckou cestou, naším cílem by měl být nulový rozpočtový deficit, říká bývalá zástupkyně České republiky u Světové banky Jana Matesová v podcastu Chyba systému. Společně zde i s novinářskou Apolenou Rychlíkovou a komentátorem Davidem Klimešem rozebírali, zda je ozdravný konsolidační balíček, který má uvést do rovnováhy a udržitelnosti veřejné finance, sestaven správně. Za největší problém obecně označovali inflaci, kterou nikdo neřeší, nebo zrušení superhrubé mzdy.

Ekonomka Jana Matesová vzpomněla na první konsolidační balíček, který přišel v roce 1997. „Tehdy jsme byli jednu noc od státního bankrotu, od kolapsu platební bilance,“ zmínila s tím, že tehdy bylo Česko v jiné situaci. Konsolidační balíčky, které od té doby následovaly, včetně toho nejnovějšího, pak mají příčiny podobné: „Nezřízené rozhazování, na které jsme neměli, a život nad poměry,“ dodává.

Vlády za předchozí roky 2020, 2021 a 2022 zadlužily každého obyvatele Česka včetně novorozenců o 110 tisíc korun, připomíná Matesová. „I kdyby nějak aritmeticky vycházel výpočet, kterým manipulují někteří odboráři a opoziční politici, tak pro čtyřčlennou rodinu bude ten balíček znamenat zvýšení nákladů o 100 tisíc. Ale každá v průměru dostala o 440 tisíc korun více, než si tato země mohla dovolit,“ upozorňuje v [podcastu](#) dlouholetá zástupkyně České republiky u Světové banky.

Za největší problém v tomto směru považuje inflaci. Kvůli ní se úspory českých domácností snížily za poslední tři roky o třetinu. „Je to naprosto největší zásek do životní úrovně, navíc to i komplikuje veřejné rozpočty. Důchodce, který si na důchod naspořil dva miliony, aby se mu dobře žilo, už má pryč 660 tisíc z toho, co si může koupit,“ vyčísľuje Matesová.

Pro komentátora Davida Klimeše není konsolidační balíček důvěryhodný. „Většinou jde o soubor poměrně složitých daní, dávek a dotací. Je to opravdu hodně komplikované. Společnost v tom poptává celkově spravedlivý příběh, že se ta zátěž spravedlivě rozloží na celou společnost. Samozřejmě, když tam nesedí i nějaký detail, tak je najednou ta důvěryhodnost celého balíčku ohrožena. To vidíme i teď,“ uvedl a za příklad dal tiché víno, které není zatíženo spotřební daní.

K tomu Matesová dodává: „Jako obvykle, jako u všech těch předchozích balíčků, to úplně ty nejmajetnější zasáhlo relativně nejméně. Podle mě to šlo ještě udělat lépe, ale ještě že k tomu někdo sáhl,“ dodává.

Klimeš poté zmínil, že podobně jako Matesová, vnímá v Česku problematiku inflaci: „My se tu bavíme o mírném vzestupu některých daní, ale vůbec se nebavíme o dani, které je tu na nás dva roky uvalována, a to je inflace. To není nic jiného, než že jsme každý rok byli zvyklí počítat s dvouprocentní daní a najednou máme 10, 12, 13procentní daň každý rok. Nejhorší na tom je, že se o tom už moc nebavíme a zvykáme si na to,“ pozastavuje se.

„Bavíme se tu o balíčku, který nám prodraží život o stovky tisíc, ale bavme se prosím i o té dvouleté desetiprocentní dani, se kterou, mám pocit, jsme se tak trochu smířili. Ani centrální banka se příliš

nevyjadřuje, že by se to mohlo nějak radikálně a rychle snížit,“ podotýká Klimeš.

Novinářka Apolena Rychlíková by u řady ekonomických opatření, které vláda představila, uvítala výrazně citlivější komunikaci. „Když došlo na dotazy novinářů ohledně DPH, tak na rozdíl o zdoluhavých projevů předsedů různých stran, jsme byli svědky neskutečného drmolování pana Stanjura,“ dodává. Očekává, že velmi diskutované bude například zvýšení odvodů OSVČ.

Ekonomka Matesová následně kriticky poukazovala na služební zákon, kvůli kterému není možné efektivně redukovat počty úředníků: „Čekala jsem, že současná vláda hned po svém nástupu změní služební zákon, aby se vyrovnal těm ve vyspělých zemích. Aby chránil před politickými vlivy, ale aby bylo možné se rozloučit s úředníky, kteří nedostojí požadavkům.“

Česko se podle ní vydává takzvanou řeckou cestou, která měla původně dovést zemi k socialismu, kdy každý měl od státu dostat vše, co potřebuje, namísto toho ale končila obrovským zadlužením. „Když Řecko nastoupilo na tuto cestu, tak bylo v lepší kondici, než jsme teď my. Naším cílem by měl být pokud možno nulový rozpočtový deficit,“ zdůrazňuje.

Rychlíková jí ale kontrovala: „Mám pocit, že sousloví štíhlý stát evokuje obezitu státu. Mnohdy to znamená masivní seškrtnání výdajů, ale nulovou debatu o daňových systémech a příjmové stránce. Takže ne štíhlý, ale spíš podvyživený stát, který trpí anorexií, a to se mi nelíbí,“ uvádí novinářka.

„Slýcháme, opakovaně slýcháme, že si žijeme nad poměry. Možná v nějaké celostátní ekonomické realitě ano, ale v každodenní realitě těch lidí ne. To je třetí plocha, kterou bude muset vláda odkomunikovat a zvládnout reálnými opatřeními,“ míní Rychlíková.

Jednou z příčin rozpočtových problémů bylo podle ní zrušení superhrubé mzdy. „Z tiskové konference vlády jsem měla pocit, že hledáme peníze, které by zalátaly tu díru ve výši až 100 miliard korun ročně. Snaha hodit vše na Andreje Babiše je očividná, rámuje se to jako balíček proti populismu, ale pojďme si říci, kdo ho taky spoluzpůsobil,“ připomíná.

„Debatovali jsme tu o důstojné minimální mzdě, někomu se ten koncept může zdát přehnaný, ale 34 let po pádu komunismu nepovažují nárok na důstojný život za nic skandálního,“ zdůraznila Rychlíková, že mzdová hladina je v Česku nízká, máme jednu z nejnižších minimálních mezd.

Tyto rozdílné postoje obou dam podle Klimeše ukazují rozdíl mezi makro a mikro pohledem. „Mikro je, že nic neušetříme, makro je to, že státu nevychází účty a bude za to šeredně platit. Nejhorší je, že mnozí politici se dokážou vetřít do poměrně velkého prostoru mezi těmito přístupy a prosadí, že si můžeme dovolit snížit daně o 100 miliard, protože je to správné, pravicové, rozumné a lidem zůstane více peněz v kapse,“ říká komentátor.

V kontextu toho zmiňuje, že jen na obsluhu státního dluhu stát ročně běžně platil 40 miliard korun, za tuto částku by bylo možné pořídit čtyři plně vybavené krajské nemocnice i s personálem. „Teď už jich nepostavíme sedm, protože je to už 70 miliard. A v roce 2025 jich bude 10. A čím více těchto nepostavených nemocnic, tím víc si toho ti investoři všimnou a přírůstek k dluhu je vyšší, když půjčujete nejrychleji se zadlužující zemi v Evropské unii,“ zakončuje Klimeš.

[ZDROJ](#)